

WATER IN DE 21^e EEUW

Vorm geven
aan transitie

**Naar een effectiever
waterkwaliteitsbeheer**

Wat is hiervoor nodig?

Susanne Wuijts (RIVM/UU)

Webinar 4 maart 2021

Opzet presentatie

- Resultaten promotieonderzoek
  - Waarom
  - Centrale vraag
  - Hoe
  - Resultaten (voorbeeld)
- Wat betekent dit voor transities?

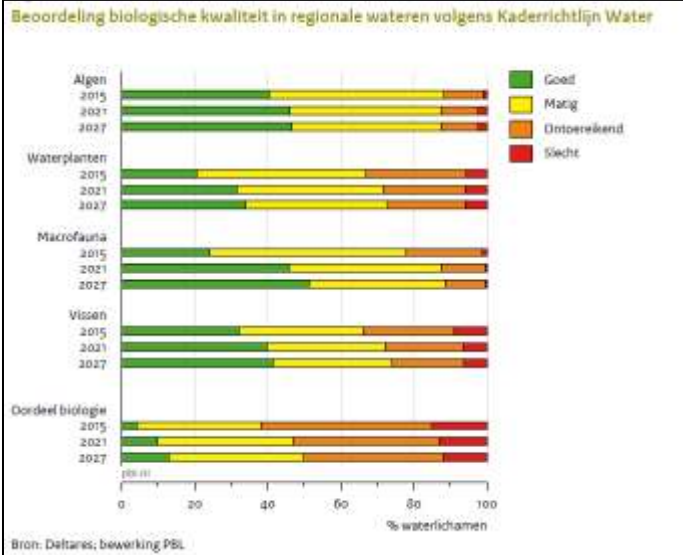
<file:///N:/Documents/Downloads/11443wuijts%20susannecomplete%20pdf%20-%205f6dc8f79188c.pdf>

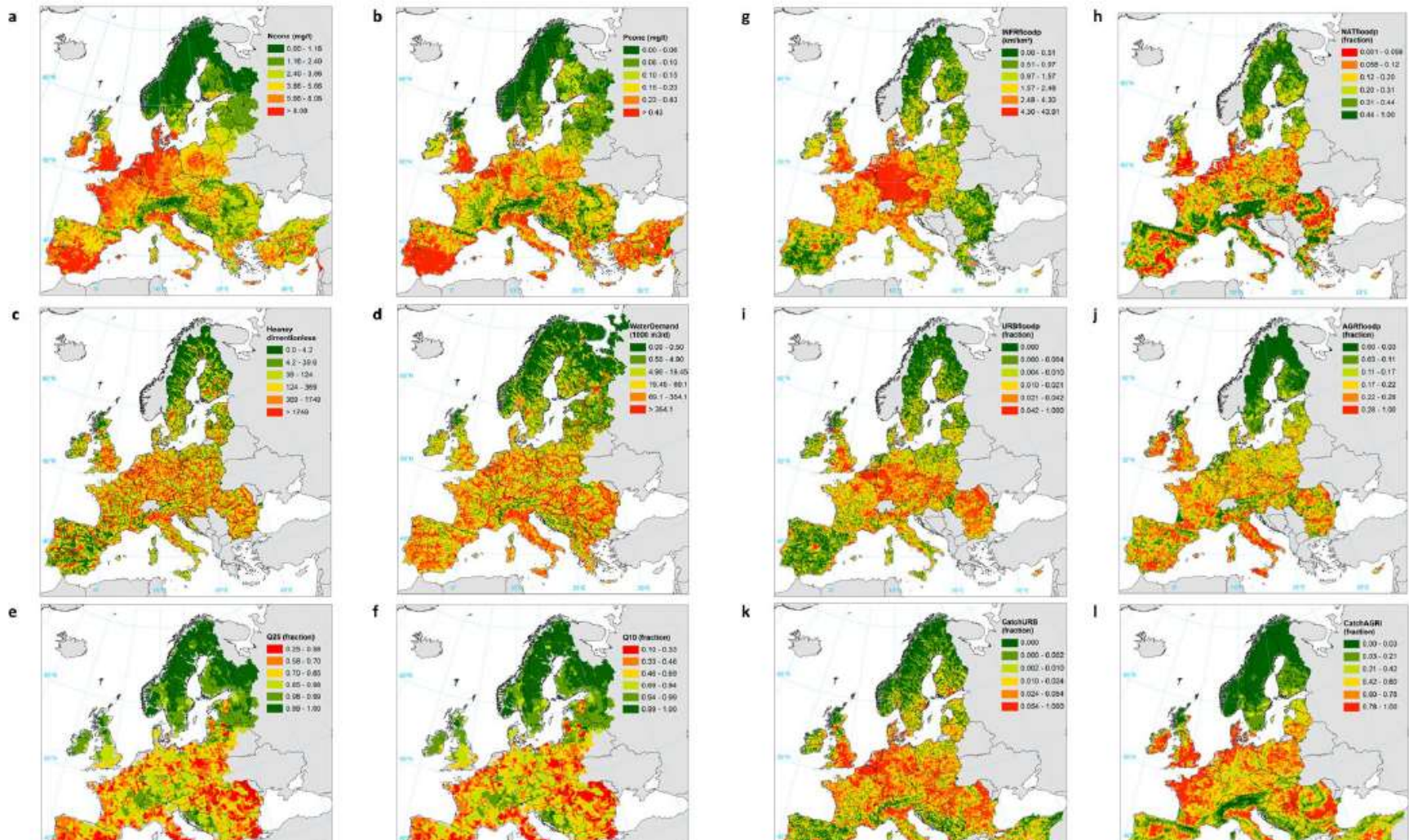

Waarom

- Waterkwaliteitsverbetering stagneert, KRW-doelen niet gehaald zonder extra impuls (BluePrint)
- Pleidooi EC voor versterking governance
- NL: ontwikkeling nieuwe (niet wettelijke) samenwerkingsverbanden
- Bijdrage waterkwaliteitsverbetering nog onduidelijk (ook: trage respons watersysteem)

... waterkwaliteit niet alleen een Nederlands probleem (Grizetti et al., 2016)

Figure 1. Maps of pressures on European rivers. (a) Nitrogen concentration; (b) phosphorus concentration; (c) pollution from urban runoff; (d) water demand; (e) preservation of low flow at 25th percentile; (f) preservation of low flow at 10th percentile; (g) infrastructures in floodplains; (h) natural areas in floodplains; (i) urban areas in floodplains; (j) agricultural areas in floodplains; (k) artificial land cover in catchment area; (l) agricultural land cover in catchment area. Details of the pressures indicators are in Table 1. Maps generated with ArcGIS 10.1 for desktop (<http://www.esri.com/software/arcgis>).

Centrale vraag

- Hoe draagt governance bij aan daadwerkelijke waterkwaliteitsverbetering?
- Waar denk jij aan bij governance? *Vraag aan deelnemers*
  - Gezamenlijk doel
  - Kennis: Wat kun je doen aan waterkwaliteitsverbetering?
  - Samenwerking: met wie, hoe en wanneer?
  - Regels en instrumenten: voor wie en waarvoor?
  - Rollen en verantwoordelijkheden: voldoende helder? Snijvlakken?
  - Uitvoering, monitoring, handhaving: wortel of stok?
  - Omgaan met conflicten: de 'huwelijkse voorwaarden'

Hoe

- Literatuur-onderzoek
- Empirisch onderzoek:
  - 3 water functies (drinkwater, ecologie, zwemwater)
  - Verschillende watertypen en omgeving
  - In Nederland, reflectie met nationale studies en buitenlandse ervaringen
- Reflectie vanuit KRW proces

Literatuuronderzoek

- Verschillende perspectieven op effectiviteit (wettelijk, ecologisch/hydrologisch, maatschappelijk)
- Ze zijn allemaal relevant voor de waterkwaliteit en beïnvloeden elkaar (interacties)

Legenda
Interacties:
1 Ecologische knelpunten en uitgangspunten wettelijk kader
2 Maatschappelijke waarden en belangen
3 Wettelijk verankerde participatieprocessen
4 Knelpunten niet geadresseerd o.b.v. het wettelijk kader
5 Wettelijk verplichte maatregelen
6 Maatregelen op basis van vrijwilligheid

Voorbeeld: Stedelijk zwemwater

- Maatschappelijke vraag naar zwemwater in de stad, realisatie blijkt lastig, waardoor komt dit?
- 2 steden: Amsterdam, Rotterdam
- Kennis over risico's en te nemen maatregelen (gezond ontwerp)
- Meekoppelen met andere ontwikkelingen
- Betrokkenheid andere actoren bij planvorming en implementatie
- Eisen aan sturing verschillen voor deze fases

Amsterdam, 17 & 18 februari 2016

ZWEMBLAD

Zwemmen in buitenwater in gemeente Amsterdam

Water is één van de mooiste aspecten van Amsterdam. Er wordt steeds meer gezwommen in de grachten, rivieren, plassen en zeeën. De Provincie Noord-Holland, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de Gemeente Amsterdam hebben de ambitie om het water toegankelijk te maken voor iedereen, en de kans om zwemmen naar te maken.

Daar er steeds meer wettelijke grenzen in dit buitenwater is een mooie ontwikkeling. Het is bij uitstek een laagdrempelige manier om te genieten in de stad. In getijdin wordt het water van Amsterdam ook steeds schoner. Toch zijn er nog maar weinig plekken waar je veilig mag zwemmen en zijn er diverse locaties waar onveilig wordt gezwommen. Ook is de informatievoorziening over veilig zwemmen in buitenwater nog niet optimaal.

We kunnen veel meer doen om deze grenzen en lokale manier van bewegen te stimuleren en veiliger maken. Kartes, valop kansen voor verbetering.

Tijdens het Zwemblad op 17 en 18 februari onderzocht een diverse groep belanghebbenden hoe we meer mogelijkheden kunnen realiseren voor veilig zwemmen in Amsterdamse buitenwater. Afspraak zijn ruim 40 bewoners, ondernemers, zwimmers, watersporters, buurtschoudeurs, beveiligers, belangenverenigingen en bezoekers. Samen hebben ze gezamenlijke acties en vervolgende activiteiten om meer mogelijkheden te realiseren voor veilig zwemmen in Amsterdamse buitenwater.

Het zwemmen in buitenwater

Hoe kunnen we meer mogelijkheden realiseren voor veilig zwemmen in buitenwater in Amsterdam?

Principes

- Het zijn allemaal in 1 richting
- Hetzelfde denken – totaal denken
- 'Iedereen grond' en samenwerking
- Realisatie en implementatie voor 2020

GEDEELDE AMBITIES

Van de sturing, door lokale bewegingen en organisaties

- Meer officiële zwemplekken
- Wildzwemmen veiliger maken
- Verschillende watergebruikers respecteren elkaar
- Amsterdammers dragen zelf bij aan veilig zwemmen
- Real-time informatie over zwemwater delen
- Alle zwemmers zijn zich bewust van de risico's van wildzwemmen

Verschillende disciplines, perspectieven

Rol van inter- en transdisciplinariteit:

- Waterkwaliteitsverbetering vraagt geïntegreerde benadering verschillende kennisdomeinen en sectoren

Aandachtspunten:

- Gedeeld probleem,
- Gezamenlijke taal,
- Afspraken maatregelen, follow up,
- Schaalniveaus

Hoe maak je hiermee een begin?

Vraag aan deelnemers

Verbinding maatschappelijk debat en water

- Informatie over waterkwaliteit en het belang daarvan, voedt onvoldoende het maatschappelijk debat.
- Geldt voor risico's én kansen
- Link met andere dossiers?
  - Klimaatadaptatie, overlast en hittestress
  - Link met gezondheidswinst van goede waterkwaliteit?
  - Economische ontwikkeling

Wat is hiervoor nodig? *Vraag aan deelnemers*

Sturing verschilt per fase

Randvoorwaarden governance verschillen voor planfase en uitvoerings- en beheerfase:

- Wie te betrekken, afweging van belangen, instrumenten, afspraken over uitvoering, monitoring en handhaving, inspelen op voortschrijdend inzicht
- Rol van de politiek (bestuurlijke cycli)

Is dit een risico voor een transitieproces?
Hoe dan? *Vraag aan deelnemers*